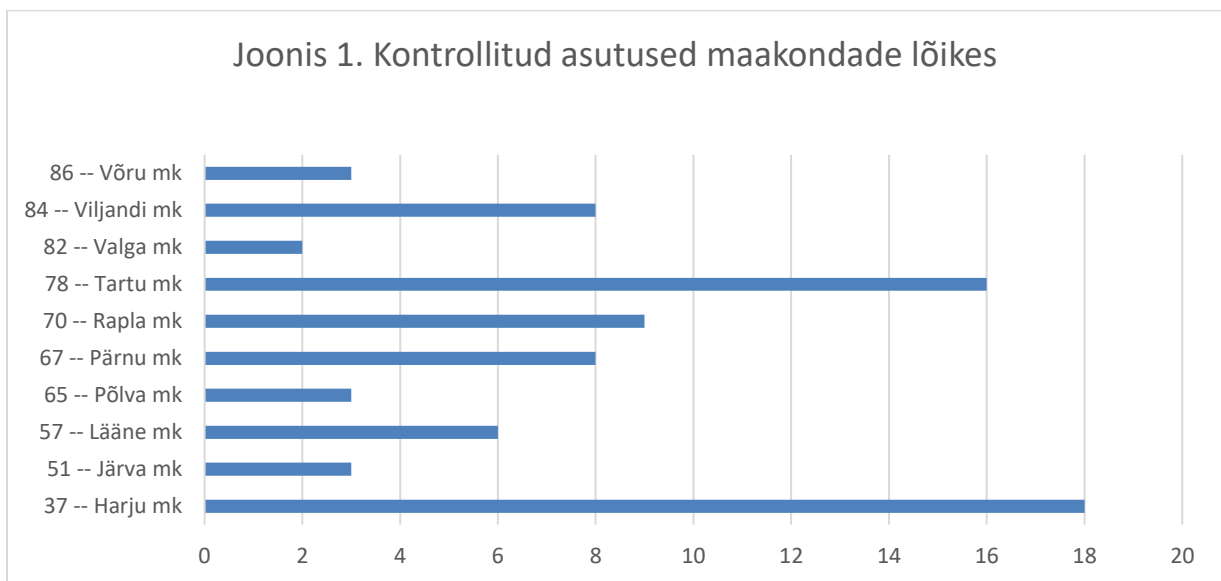

Sihtkontrolli kokkuvõte

Põhikoolid ja gümnaasiumid 2018

Käesoleva aasta jaanuaris ja veebruaris viis Tööinspeksioon läbi sihtkontrolli põhikoolides ja gümnaasiumides. Sihtkontrolli eesmärk oli aidata luua turvaline töökeskkond igas põhikoolis ja gümnaasiumis ning suurendada haridusasutuste juhtide ja teiste töötajate teadlikkust erinevatest ohtudest ja nende ärahoidmise võimalustest.

Külastasime 76 põhikooli ja gümnaasiumi üle Eesti (vt joonis 1). Külastused toimusid ette teatamata, et kontrolli tulemused oleksid võimalikult objektiivsed ja tööinspektoritel oleks võimalik näha koolide argipäevast tööelu. Läbiviidud sihtkontroll hõlmas 4211 töötajat.

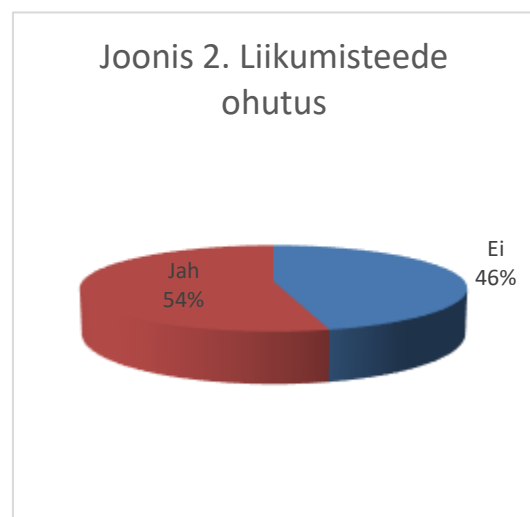

2017. aastal registreeris Tööinspeksioon 5184 teadet tööõnnetustest, neist 155 juhtus haridusasutustes. Hariduse valdkonnas on viimastel aastatel suurem osa tööõnnetusi juhtunud komistamise ja kukumiste tagajärjel, mistõttu sihtkontrolli fookuses oli liikumisteede ohutus. Paralleelselt kontrollisime ka töökohtade ergonoomiat.

Liikumisteed

Sihtkontrolli käigus tuvastasime, et 46% kontrollitud põhikoolides ja gümnaasiumides ei vastanud liikumisteed töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele. Näiteks olid märgistamata ebatasasused ning ohtlikud kohad, kus võib pea ära lüüa. Samuti esines rikkumisi, kus märgistamata olid erineva laiusega trepiastmed. Märkasime ka katkiseid trepiastmeid, amortiseerunud põrandakattematerjale ning alavalgustatud koridore, käiguteedel vedelesid elektrijuhtmed ja liikumisteedele oli ladustatud üleliigseid asju.

Eriti probleemsed olid olukorrad, kus koolis oli juba juhtunud tööõnnetus, aga tööandja ei olnud võtnud tarvitusele meetmeid, mis aitaksid samalaadseid õnnetusi ära hoida. See näitab, et koolijuhid ei teadvusta piisavalt töökeskkonna ohutuse teemat, ei

oska märgata ohte või ei teadvusta võimalikke raskeid/ebameeldivaid tagajärgi. Statistika näitab, et komistamise ja kukkumise tagajärjel on töötaja töölt eemal enam kui 20 päeva, mis tähendab, et leida tuleb asendusõpetaja ja teha muid ümberkorraldusi. See aga on täiendav ressursikulu.

Töökohad

Enamuses kontrollitud koolides olid töökohad kujundatud ergonoomiliselt. Siiski esines kuvariga töökohti, kus puudusid ergonoomilised töötoolid ja töötajad ei saanud reguleerida seljatoe asendit ning tooli kõrgust endale sobivaks. Kontrollkülastuste käigus leidsime ka katkiseid töötoole. Nägime ka töökohti, kus töötaja ei saanud arvutiga töötamisel hoida ergonoomilist õiget kehaasendit, kuna töölaua kõrgus oli töötaja jaoks liiga madal. Mõnel töökohal paiknes kuvar töötaja suhtes küljel, mistõttu klaviatuuril trükkides ei saanud töötaja toetada mõlemat kätt küünarnukini lauale.

Viidatud probleemidele tuginedes soovitame asutustel hinnata kuvariga töötajate töökohti - kas need on seatud sisse selliselt, et säilitada ja hoida töötajate tervist? Hinnata tuleks ka ohutusjuhendi olemasolu ja nende kvaliteeti ning vajadusel viia läbi töötajate täiendav juhendamine, et iga arvutikasutaja teaks vajalikke ohutusjuhiseid ja oskaks juhtida ka kolleegide tähelepanu õigele tööasendile.

12% kontrollitud koolides tuvastasime rikkumisi seoses ventilatsiooniga. Esines töökeskkondi, kus ventilatsioon puudus üldse. Keldrikorrustel asuvates tööruumides tuvastati hallituseprobleeme, mis tulenes ebapiisavast õhuvahetusest ja soojustamata vundamendist. Teisal leidsime ka töökeskkondi, kus ventilatsioon oli hoopis liiga tugev, põhjustades tõmbetuult ja seeläbi töötajatele ebamugavustunnet. 20% kontrollitud haridusasutustes olid väljatõmbesüsteemiga varustamata töökohad, kus tööprotsessi käigus võib eralduda töötaja tervist kahjustavaid aineid või tolmu. Näiteks keemiaklassid, kus tehakse katseid ning tööõpetuse klassid, kus teostatakse jootmistõid.

16% kontrollitud koolide tööruumidest olid alavalgustatud.

Tervisekontroll

Vaid 16% kontrollitud haridusasutustes oli töötajatele korraldatud tervisekontroll töötervishoiuarsti juures. Tervisekontroll ei ole eraldiseisev protseduur vaid töötervishoiu tervikprotsessi üks osa, et selgitada välja vajadus abinõude järele ning jälgida neist tulenevaid mõjutusi töötajate tervisele. Kui asutuse juhtkond ei tähtsusta töötajate regulaarseid tervisekontrolle viitab see puudujääkidele nii asutuse töötervishoiu ja -ohutuse juhtimissüsteemi kvaliteedis kui juhi suhtumises.

Juhime tähelepanu, et töötervishoiuarsti poolt läbiviidava tervisekontrolli eesmärk on hinnata töötaja terviseseisundit ja töötingimuste sobivust töötajale ning avastada võimalikult vara niisugused tervisehäired, mis võivad olla põhjustatud töökeskkonnast. Terviseprobleemi varajane avastamine võimaldab vältida töötaja tervise edasist halvenemist.

Töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik

Kuna sihtkontroll toimus eelnevalt ette teatamata, siis nii töötajatel kui ka tööandjatel oli raskusi vastamisega küsimustele töökeskkonnaspetsialisti ja -voliniku kohta. Ligi kolmandikus kontrollitud koolides ei olnud määratud töökeskkonnaspetsialisti ning korraldatud töökeskkonnavoliniku valimist. Sellistes koolides tuli kooli juhtkonnale selgitada spetsialisti ja voliniku olulisust ning rolli töötervishoiu ja ohutuse süsteemi korraldamisel. Mõnel juhul kooli juht mõistis alles peale pikka vestlust, et töökeskkonnaspetsialisti puudumine ei vabasta juhti töötervishoiu ja -ohutuse teemaga tegelemast, sest need ülesanded ja vastutus jääb igapäevaselt koolidirektori kanda.

Tööõnnetused

Sihtkontrolli valimisse sattunud koolidest 46% puhul oli varasemalt juhtunud tööõnnetus. Suuremalt jaolt uuris tööõnnetusi tööandja ning nende kohta olid koostatud uurimistoimikud ja edasised

tegevused. Paraku esines ka juhtumeid, kus tööandja ei olnud uurimistulemuste alusel kavandanud ning rakendanud abinõusid samalaadsete tööõnnetuste kordumise vältimiseks. See näitab, et osades haridusasutustes ei täitnud tööõnnetuse uurimine oma eesmärki, milleks on sarnaste tööõnnetuste ärahoidmine läbi töötervishoiu ja -ohutuse süsteemi parandamise.

Sihtkontrolli tulemused näitavad, et asutuste töökeskkonnajuhtimise süsteem vajab parandamist. Tööinspeksioon pakub võimalust kutsuda asutusse töökeskkonna konsultant, kes nõustab töötervishoiu ja tööohutuse teemal. Ettevõtetele ja asutustele on konsultanditeenus tasuta. Konsultandi kutsumiseks tuleb saata e-kiri aadressil ti@ti.ee Lisaks on võimalus küsida nõu helistades tööpäeviti numbrile 640 6000 või esitades küsimusi e-posti teel jurist@ti.ee.

Sihtkontrolli ette valmistades pörkusime probleemiga, et koolide kontaktandmed meie andmebaasis on sageli eksitavad. Palume kõigil koolijuhtidel kontrollida Tööinspeksiooni kliendiportaalist, kas teie asutuste kontaktandmed on õiged. Lisaks palume kontrollida, kas meie andmebaasi on kantud töökeskkonnaspetsialisti (nimi, amet, kontaktandmed), töökeskkonnavoliniku (nimi, amet ning valimise aeg) ning töökeskkonnanõukoguliikmete kohta käiv informatsioon (nimi ja valimise kuupäev). Kliendiportaali aadress on <https://eti.ti.ee>. Kliendiportaal on leitav ka eesti.ee teabevärava e-teenuste nimekirjast.

Kokkuvõtte koostas

Karina Bikmurzina
juhtiv tööinspektor
Järelevalve osakond
Tööinspeksioon

(+372) 5688 7653
karina.bikmurzina@ti.ee